

22. ročník soutěže

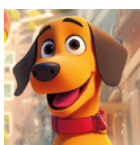
MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

odbor komunikace

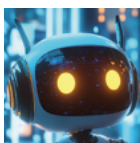
Soutěžní témata pro rok 2025

1. kategorie: mateřské školy

Hrdinové pomáhají hrdinům
(zvířecí pomocníci)

2. kategorie: 1. stupeň základní školy

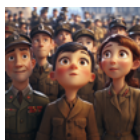

Kyberprostor
(jako místo pro hraní her)

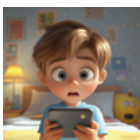

Mimořádné události

3. kategorie: 2. stupeň základní školy

80. výročí konce druhé světové války

Kyberšikana

Obecné informace k soutěži

Hlavním cílem soutěže je zvýšit obecné povědomí žáků v oblasti primární prevence rizikového chování prostřednictvím tvůrčí činnosti.

1. Pořadatel soutěže

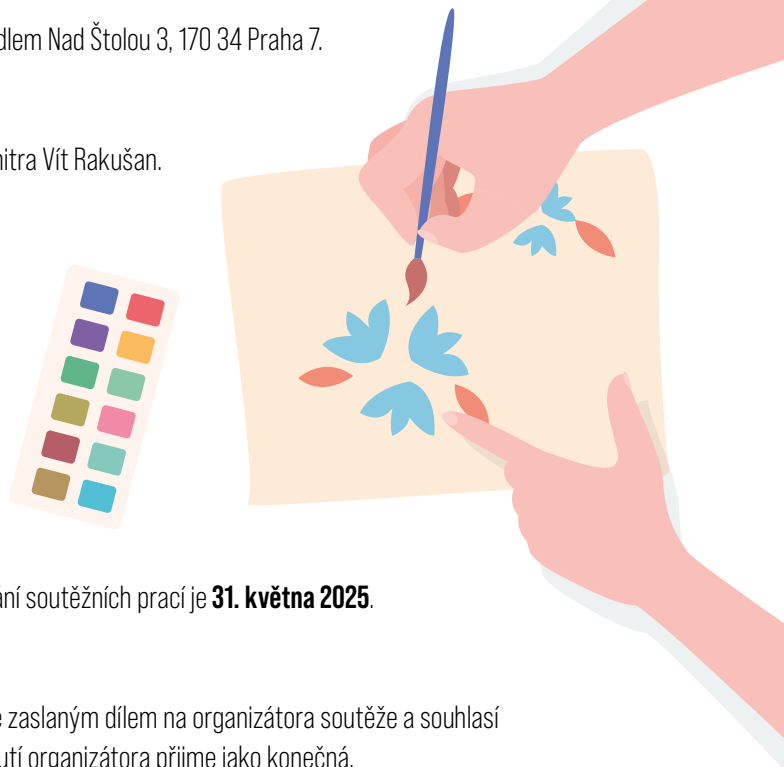
Pořadatelem soutěže je odbor komunikace Ministerstva vnitra se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7.

2. Záštitu

Záštitu nad 22. ročníkem soutěže Svět očima dětí převzal ministr vnitra Vít Rakušan.

3. Cílové skupiny (děti ve věkovém rozpětí 3–15 let)

- ✓ děti z mateřských škol
- ✓ děti z prvního a druhého stupně základních škol
- ✓ děti z dětských domovů
- ✓ děti ze specializovaných škol
- ✓ děti ze středisek volnočasových aktivit
- ✓ děti z dětských skupin

4. Doba trvání a místo soutěže

Soutěž bude probíhat na území České republiky. Termín pro odevzdání soutěžních prací je **31. května 2025**.

5. Podmínky soutěže

- ✓ Účastí v soutěži převádí účastník veškerá práva související se zasláním dílem na organizátora soutěže a souhlasí s dodržováním oficiálních předpisů s tím, že všechna rozhodnutí organizátora přijme jako konečná.
- ✓ Účastník souhlasí s tím, že se zaslání dílo může využívat v preventivních projektech odboru komunikace Ministerstva vnitra, že bude pro tyto účely rozmnožováno a sdělováno veřejnosti zejména prostřednictvím počítačové sítě a že se budou rozmnoženiny díla rozšiřovat, půjčovat či vystavovat.
- ✓ Právo využít dílo výše uvedeným způsobem se poskytuje bezúplatně.
- ✓ **Zaslaná díla se stávají majetkem organizátora a účastníci nemají nárok na jejich vrácení.**
- ✓ Účastníci soutěže souhlasí se zveřejněním přihlášených výtvorů po dobu dvou let od ukončení soutěže.
- ✓ Vyhlášovatel není povinen výtvor přihlášený do soutěže vystavit.

6. Vyhodnocení soutěžních témat

Vítězná díla vybere hodnotící komise, složená z pracovníků odboru komunikace. Každoročně se odbor komunikace snaží ocenit přibližně 100 prací ze všech zaslanych děl. Žáci jsou oceňováni v rámci každé kategorie (mateřské školy, 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň ZŠ) a dle způsobu zpracování díla (výtvarné, literární, audiovizuální atd.) Žáci se mohou umístit na 1.–3. místě. V některých případech může být udělena tzv. zvláštní cena, která vyzdvihuje originalitu a osobitý přístup žáka ke ztvárněnému tématu. Všichni výherci budou o svém umístění informováni prostřednictvím e-mailu nejpozději do **13. června 2025**. Pokud neobdržíte žádný e-mail, nebylo Vaše dílo zařazeno mezi výherní. Sledujte proto prosím pečlivě své e-mailové schránky. Detailní a aktuální informace naleznete také na stránkách Ministerstva vnitra <https://mv.gov.cz/clanek/svet-ocima-deti-2025.aspx>

7. Vyhlášení výsledků (termín a místo konání)

Vyhlášení výsledků 22. ročníku soutěže a osobní předání cen všem vítězům se uskuteční po letních prázdninách **v sobotu 6. září 2025 v Praze v rámci Rodinného dne Ministerstva vnitra**. Bližší informace obdrží všichni výherci do e-mailu. V případě, že nebude možné předat výhercům ceny v daném termínu osobně, budou odeslány poštou. Totéž platí v případě zrušení slavnostního vyhlášení ze strany organizátora.

Pravidla soutěže

Prosíme, před zasláním díla do soutěže si pozorně přečtete pravidla.

Soutěžící, kteří nesplní níže uvedená pravidla, bohužel nebudou do soutěže zařazeni.

Každý soutěžící může zaslat pouze jedno dílo, jehož je autorem, přičemž si může vybrat

ze tří níže uvedených způsobů zpracování:

- ✓ výtvarné dílo – je možné zvolit si libovolnou výtvarnou techniku – kresba, malba, koláž, trojrozměrné dílo, fotografie apod.,
- ✓ literární dílo – např. vlastní úvaha, báseň, pohádka, povídka, komiks,
- ✓ audiovizuální dílo – např. vytvoření záznamu divadelního představení, šotu, krátkého filmu.

Maximální počet dětí pracujících na jednom díle:

- ✓ výtvarné zpracování – 2 děti,
- ✓ literární zpracování – 1 dítě,
- ✓ audiovizuální zpracování – 3 děti.

Maximální počet zaslaných děl:

Každý výše uvedený subjekt, zabývající se vzděláváním a výchovou dětí (MŠ, ZŠ, speciální školy, dětské domovy...), může zaslat omezený počet děl:

- ✓ v případě MŠ lze zaslat maximálně **3 výtvarná díla za jednu třídu,**
- ✓ v případě ZŠ lze zaslat maximálně **9 děl za jednu třídu** (3x výtvarné dílo, 3x audiovizuální dílo, 3x literární dílo).
- ✓ v případě ostatních vzdělávací subjektů lze zaslat **9 děl za jednu třídu/ skupinu**

Maximální rozměry

- ✓ Výtvarná dvojrozměrná díla mohou mít maximální rozměr 1 m x 1 m, trojrozměrná díla maximální rozměr 0,5 m x 0,5 m x 0,5 m.
- ✓ Literární díla mohou mít maximální rozsah dvě strany formátu A4.
- ✓ Audiovizuální díla mohou trvat maximálně 5 minut.

Každé dílo musí obsahovat:

1. název a adresu školy či školního zařízení,
2. kontaktní osobu (učitel),
3. e-mail a telefon na kontaktní osobu (učitel),
4. jméno a příjmení autora,
5. věk,
6. třídu (**pokud žák bude na konci školního roku přecházet na jinou školu, uveďte tuto informaci do poznámky**),
7. název vybraného tématu (dle vypsaných témat pro rok 2025),
8. kontakt na zákonného zástupce (e-mail, mobilní telefon). Předání cen výhercům se uskuteční v sobotu 6. září 2025 v Praze.
Z předchozích ročníků máme zkušenost, že se děti vyhlášení zúčastní zpravidla se svými rodiči, jelikož se nejedná o všední den. Z tohoto důvodu žádáme také o kontakt na zákonného zástupce. V případě ocenění žáka informujeme v první řadě e-mailem kontaktní osobu za školu, další informace komunikujeme e-mailem s rodiči během letních prázdnin (informace o programu a jeho případných změnách, místě a čase vyhlášení apod.)

Vzorový formulář je ke stažení na našich webových stránkách

<https://mv.gov.cz/soubor/sod-2025-vzorovy-soutezni-formular-pdf.aspx>

Použitá ilustrace od Storyset z freepik.com

Informace pro zaslání děl

Soutěžní díla můžete posílat buď poštou, nebo elektronicky nejpozději do **31. května 2025**.

Rozhodující je datum na razítku pošty (v případě zaslání poštou) a den odeslání (v případě zaslání e-mailem).

Později zasláná díla nelze do soutěže přijmout.

1) Poštou na adresu Ministerstva vnitra

Ministerstvo vnitra, odbor komunikace
Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/TP
170 34 Praha 7 – Letná

Na obálku napište heslo: Svět očima dětí.

2) Elektronicky na e-mailovou adresu: soutezpr@mv.gov.cz

Výtvarná díla zasílejte nafocená či oskenovaná, literární díla ve formátu DOCX nebo PDF.

Audiovizuální díla můžete zaslat například prostřednictvím internetového úložiště Úschovna.cz.

Další informace k projektu:

Kontaktní osoba projektu:

Mgr. Leona Srbová

odbor komunikace Ministerstva vnitra

e-mail: leona.srbova@mv.gov.cz

tel.: 974 832 726

Mateřské školy

Hrdinové pomáhají hrdinům

I zvířata mohou být hrdinové a pomáhat lidem v různých profesích a při náročných událostech.

Hrdinové, bez kterých si nedokážeme představit život. Jak policisté, hasiči a záchranáři pomáhají lidem v nouzi?

Dokážeš si vybavit nějakou situaci, ve které si hasiči volají na pomoc své zvířecí pomocníky?

Znáš nějaká zvířata, která pomáhají zachraňovat lidské životy?

Jak psi pomáhají záchranářům při hledání ztracených osob?

Jak pomáhají psi při hledání osob, když na horách spadne lavina?

Co myslíte, že policejní psi umí dělat?

Policisté, hasiči a záchranáři často riskují vlastní životy, aby zachránili druhé. Jejich práce je nejen náročná a nebezpečná, ale také nezbytná pro bezpečnost a ochranu nás všech.

Hasiči často vstupují do hořících budov, aby zachránili uvězněné osoby a uhasili požár.

Policisté zasahují ve vážných situacích, jako je střelba nebo zadržení nebezpečných pachatelů.

Záchranáři poskytují neodkladnou pomoc zraněným osobám v kritických situacích.

Kam můžeš v případě potřeby zavolat:

Tísňová linka 112

Hasičský záchranný sbor ČR 150

Zdravotnická záchranná služba 155

Policie ČR 158

Nastávají i situace, kdy si tito hrdinové povolávají na pomoc další hrdiny, ty zvířecí.

Možná jste vy sami zahlédli policisty, které doprovázeli jejich psi spolupracovníci. Nebo jste byli na fotbalovém utkání a viděli jste policisty na koních.

Psi a koně jsou nepostradatelnými pomocníky v mnoha oblastech výkonu bezpečnostních složek a záchranných prací. Psi jsou díky svému extrémně vyvinutému čichu a schopnosti vycítit nebezpečí nepostradatelnými pomocníky i pro záchranáře.

Dokáží najít ztracené lidi v lesích a pod sněhem, v sutinách i pod vodou. A jestli třeba doma psa máte, moc dobře víte, že bezpečně pozná, kdy máte v kapse něco dobrého. Když se výborný čich a fyzická zdatnost ještě spojí s odvahou, je pes velkým pomocníkem.

PES jako hrdina

Co je to kynologie?

Kynologie je věda zabývající se studiem psů a vším, co je s nimi spojeno. Zahrnuje širokou škálu oblastí, jako jsou: anatomie psa, nemoci psů, jejich chování, výcvik a výživa. Kynologie se pak ještě dělí na několik specializací, jako např. sportovní, myslivecká a další. Nás pro toto téma zajímá nejvíce záchranářská a služební kynologie.

Co to je hipologie?

Hipologie je věda zabývající se studiem koní. Tento obor kombinuje teoretické znalosti s praktickými dovednostmi. Hipologie se zaměřuje na zdraví koní, chov a péči o ně a využití koní.

Kdo je to psovod?

Psovod je osoba, která se profesionálně zabývá výcvikem a vedením psa, zejména pro specializované úkoly. Psovod musí mít důkladné znalosti o chování psů, jejich výcviku a správném zacházení, aby dokázal se psem efektivně spolupracovat. Psovod je takový psí učitel a trenér.

Psovod se o svého psa stará tři sta šedesát pět dní v roce, čtyřicet hodin denně. Už od prvních chviliek tvoří pes a jeho psovod tým, nerozdělitelnou dvojku, která se vše učí od začátku společně. Dobrý psovod je velmi trpělivý, spolehlivý a zodpovědný. Má citlivý přístup k práci se psem a dokáže ovládat své emoce. Psovod by také měl mít dobrou představu o tom, co všechno je schopný se jeho pes naučit. Když uvidíte psovoda s pracujícím psem (například policejním nebo asistenčním), nehláďte ho bez dovolení. Pes má totiž v tu dobu pravděpodobně důležitou práci a potřebuje se soustředit.

Cena takového vycvičeného psa je pro psovody nevyčísitelná.

K záchraně lidských životů se psi začali používat v prostředí Alp roku 1698. Tito psi, které chovali mniši v hospicích, pomáhali především v situacích, kdy se lidé ztratili ve sněhové bouři nebo mlze. Psi většinou opakovaným běháním tam a zpět a štěkáním upozornili mnichy na ztracenou osobu. V našem prostředí jsou první případy použití psů po pádu lavin známé z Krkonoš v roce 1773. Ve Francii, Anglii a Německu se na přelomu 19. a 20. století používali psi k vyhledávání uprchlých vězňů. V období válek psi vyhledávali zraněné a ztracené vojáky, v dobách míru pátrají po pohřešovaných osobách.

Služební policejní psi pomáhají při vyhledávání zbraní, drog a výbušnin. Jsou také školeni k obranné činnosti tak, aby ochránili policejní hlídky. Služební pes musí být schopen zadržet nebezpečného pachatele a zároveň dobře ochránit psovoda. Kromě poslušnosti musí být i nadstandardně socializovaný. To je proces, při kterém se pes učí, jak reagovat na situace, které ho za život potkají.

Říká se, že pes dokáže to, na co nestačí lidé ani jejich technika.

Záchranářští psi se specializují na několik klíčových oblastí:

- ✓ plošné vyhledávání v otevřeném terénu (hory, lesy),
- ✓ lavinové vyhledávání v horách,
- ✓ vodní záchrana (záchrana tonoucích osob),
- ✓ záchranné stopování (vyhledávání osob podle stop/pachu),
- ✓ vyhledávání osob zasypaných sutinami (výbuch, zemětřesení, jiné živelní pohromy).

Výcvik a vlastnosti záchranářských psů

Pro práci záchranářského psa se hodí různá plemena, včetně kříženců. Důležité jsou tyto vlastnosti:

- ✓ inteligence,
- ✓ stabilní a vyrovnaná povaha,
- ✓ dobrá fyzická kondice,
- ✓ silná motivace k práci,
- ✓ výborný čich,
- ✓ zdraví a schopnost kooperace.

Psi, kteří jsou speciálně vybíráni pro záchranářskou práci, by měli velmi dobře spolupracovat s člověkem. Pro pachové práce jsou nejvhodnější plemena, která byla k této činnosti vyšlechtěna. Psi s menším vzrůstem jsou vhodnější pro práce v sutinách, protože se dostanou i do menších otvorů. Naopak pro práce na plochách jsou vhodnější psi svalnatí a většího vzrůstu.

Mezi nejčastěji používaná plemena pro záchranářskou práci patří:

Němečtí ovčáci – jsou inteligentní snadno trénovatelní a všestranní. Často se využívají pro doprovod, hlídání, ochranu a strážní službu. Jsou výborní na stopování a mezi jejich povahové rysy patří bdělost, ovladatelnost, odvaha, věrnost, tvrdost a bojovnost.

Belgičtí ovčáci (zejména malinois) – vynikají pracovitostí, inteligencí a vytrvalostí. Jsou velmi temperamentní a jejich duše patří vždy jen jednomu člověku.

Labradorští retrieři – jsou učenliví a adaptabilní. Mají většinou silnou a svalnatou postavu, velmi klidnou povahu a nejsou blázniví. Svému pánovi chtějí hlavně udělat radost a zavděčit se mu.

Zlatí retrieři – vynikají trpělivostí, dobrosrdečností a schopností se přizpůsobit. Jsou svému pánovi hluboce oddáni a milují i ostatní členy rodiny. Toto plemeno našlo mnoho pracovních využití jako záchranářští, lovečtí, slepečtí či asistenční psi pomáhající invalidům. V poslední době se hodně používají pro označování výbušnin a drog.

Border kolie – jsou velmi inteligentní a mají velkou chuť do práce. Mají ideální proporce a nebývají nervózní ani agresivní. Jsou to výborní hlídači a svého pána a rodinu bezmezně milují. Patří také mezi vynikající sportovní psy. Výcvik záchranářských psů začíná již v raném věku štěněte a trvá nepřetržitě po celou dobu aktivní služby psa. Psovodi věnují tréninku většinu svého volného času a finančních prostředků.

Záchranářští psi a jejich psovodi jsou opravdovými hrdiny. Zachraňují životy v kritických situacích. Ačkoliv často zůstávají mimo záři reflektorů, jejich hrdinství se projevuje v každé záchrané akci.

Pes Balto je hrdina!

Balto byl sibiřský husky, který se proslavil svou klíčovou rolí v záchrané misi na Aljašce v roce 1925. V jeho životě můžeme nalézt několik zásadních momentů. Narodil se v roce 1919 v Nome na Aljašce a byl pojmenován po sámském polárním badateli Samuelu Baltovi. Nejdůležitějším momentem Baltova života byla jeho účast na záchrané misi v lednu 1925. V Nome vypukla epidemie záškrtu a bylo potřeba urychleně doručit sérum, aby se nemoc rychle přestala šířit. Balto vedl poslední úsek štafety psích spřežení, která dopravila do Nome životně důležité sérum. Byl to právě on, kdo urazil posledních 89 kilometrů cesty v extrémních podmínkách. Na poslední chvíli odvrátil saně od nezamrzlého úseku řeky, čímž zachránil celou misi. Po úspěšné misi se Balto stal národním hrdinou. V prosinci 1925 mu byla odhalena bronzová socha v newyorském Central Parku. Stal se tak symbolem hrdinství a obětavosti záchranářských psů.

Víte, že se jeho životní příběh stal předlohou pro animovaný film?

KŮŇ jako hrdina

Policejní koně hrají důležitou roli v činnosti Policie České republiky (PČR) a městských policií. Tito koně jsou využíváni v různých situacích, které vyžadují specifické dovednosti a vlastnosti.

Nejčastěji používané plemeno je český teplokrevník a městská policie často využívá kladrubské koně. Koně pro takovou práci musí splňovat celkem přísná kritéria, kterými jsou věk (minimálně tři roky) a kohoutková výška (minimálně 165 cm). Dále musí mít klidnou povahu a dobrý zdravotní stav. Důraz se klade také na chování a temperament, protože koně musí být schopni zvládat stresové situace, jako jsou např. hlučné davy nebo výbuchy.

Jakou práci policejní koně odvádějí?

Policejní koně jsou nasazováni k ochraně veřejného pořádku, při demonstracích, kulturních akcích a sportovních událostech. Pomáhají přímo na místě udržovat pořádek a případně odradit od protiprávního jednání.

Koně se také používají při pátrání po pohřešovaných osobách v těžko přístupných terénech, kde jsou motorizované jednotky bez šance. Přítomnost policejních koní v parcích a rekreačních oblastech pomáhá zvyšovat pocit bezpečí.

DALŠÍ ZVÍŘECÍ POMOCNÍCI

OREL + VELBLOUD

Napadají vás nějaká další zvířata, která by se mohla stát zvířecími hrdiny?

Nizozemská národní policie testuje používání dravců k zachycení nežádoucích dronů. Funguje to tak, že se speciálně vycvičený orel vypustí, když se ve vzdušném prostoru objeví nelegální dron. Pták se vrhne na dron, uchopí ho do pařátů a odnese na zem. Policie využívala dokonce i velbloudy, a to hlavně v pouštích a odlehlých oblastech. Velbloudi měli oproti koním několik výhod. Dokázali překonávat dlouhé vzdálenosti bez vody a lépe se pohybovat v písčitém a skalnatém terénu. V současné době využívá

velbloudy jordánská pouštní hlídka a indická pohraniční bezpečnostní síla.

Pomocné okruhy:

Jaká plemena jsou nejčastěji zastoupena mezi psími záchranáři?

Dokážeš vyjmenovat nějaké zvířecí pomocníky?

Jak podle tebe vypadá „zvířecí hrdina“?

Máš nějaké zvíře doma?

Napadá tě nějaká situace, kde by mohl být pes pomocníkem?

Jaká další zvířata by podle tebe mohla pomáhat a v jakých situacích?

Co byste chtěli umět jako policejní pes nebo kůň?

Jak můžeme my pomáhat zvířatům, která pomáhají lidem?

Nakresli obrázek policisty nebo hasiče se psem při práci.

Nebo se inspiruj psem Baltem a namaluj psa, který pátrá

v horách po ztraceném turistovi nebo lyžaři. Můžeš také nakreslit policistu, který jede na koni, a představit si rozhovor mezi policistou a jeho zvířecím pomocníkem. Můžeš namalovat i zvíře, které máš doma. Zapoj svoji fantazii a s chutí se do toho pusť.

Zdroj a více informací:

Česká televize, Zprávičky:

Výcvik záchranářských psů

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/15313-zpravicky-vycvik-zachranarskych-psu>

Odbor služební kynologie a hipologie

<https://policie.gov.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

[aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D](https://policie.gov.cz/clanek/odbor-sluzebni-kynologie-a-hipologie-904727.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D)

Film Balto

<https://www.csfd.cz/film/18104-balto/prehled/>

1. stupeň ZŠ

Kyberprostor

Víš, jak se bezpečně chovat v kyberprostoru?

Kolik času denně trávíš hraním her na počítači nebo mobilu?

Dokážeš si představit, že celý týden nemáš k dispozici počítač ani jiné zařízení pro hraní her?

Dokážeš se zabavit i jiným způsobem?

Cítíš se na internetu bezpečně, nebo si občas dokážeš všimnout i podezřelých věcí?

Jaká je tvoje oblíbená nedigitální/digitální hra?

Jste zvyklí mít po ruce stále mobil?

Držíte v ruce občas i knihu?

Internet ve světě používá více než

5,5 miliardy lidí (je to asi 67,5 % světové populace). To je opravdu velké číslo, při správném používání a chování může být internet skvělým místem, kde se toho dá hodně naučit. Ne každý uživatel má bohužel dobré úmysly. Základ je umět se bezpečně ve světě internetu pohybovat, je potřeba si dávat pozor stejně tak, jako když jdete s kamarády ven nebo sjíždíte na kole prudký kopec.

Hrát hry na internetu je parádní zábava. Je to zároveň skvělý koníček, který trénuje vytrvalost, prostorovou orientaci, logické myšlení i spolupráci. Je to zároveň prostředí, které nabízí jednu výzvu za druhou. A koho by nebavilo vyhrávat? Pocit vítězství totiž přináší pocit úspěchu a naplnění. Vítězství také posiluje naše sebevědomí a sebedůvěru a dokáže nás motivovat k dalším úspěchům. Možná to někteří z vás znáte, přijdete ze školy, odhodíte tašku a sednete si k počítači nebo mobilu. A hraje a hraje a hraje. A když po vás třeba maminka chce něco jiného, je její snažení často marné. Je vám to povědomé? A je to tak správné?

Digitální hry

Jsou elektronické hry, které si lze zahrát prostřednictvím různých zařízení, jako je např. počítač, mobilní telefon, tablet nebo herní konzole. Je to nadřazený pojem k videohram, počítačovým hram, internetovým hram aj. Hraní těchto her se označuje anglickým slovem gaming.

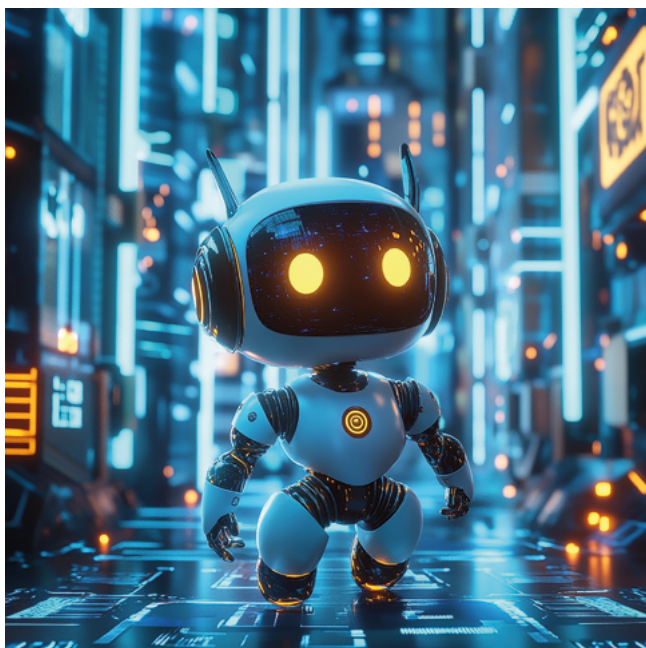
Ať už je to League of Legends, Fortnite, nebo Minecraft. Ať už jste příležitostní hráči, nebo zvládnete propařit celou hru, hrozby a rizika čekají každou chvíli na každém kroku.

Co je to kyberprostor?

Kyberprostor je virtuální prostředí, které je vytvořené propojením počítačových a informačních technologií. Jedná se o globální doménu, která nemá fyzickou podobu, ale umožňuje vytváření, uchovávání, sdílení a výměnu informací. Dalo by se říci, že se nás kyberprostor každý den dotýká, přesto do něj nelze vkročit a ani se zde ničeho dotknout.

Jsou případy, kdy podvodník vyzývá hráče, aby si změnil heslo nebo ověřil svůj účet. Používá k tomu důvěrně známé prostředí s online hrami. Při nepozornosti může dojít k zablokování účtu hráče, cílem je účet převzít a prodat ho na černém trhu. Neklikajte proto na podezřelé odkazy a nesdělujte přihlašovací údaje cizím lidem. Už jste se s něčím podobným setkali?

Kyberprostor se stal nedílnou součástí našeho každodenního života, který ovlivňuje náš způsob komunikace i to, jak pracujeme, jak se bavíme a získáváme informace.

Téměř každá online hra dnes obsahuje hlasové nebo textové chatování. Je totiž jasné, že když hrajete, potřebujete být s ostatními v kontaktu. V zápalu online bitvy můžete číst nejrůznější nadávky nebo urážky, pozor ale, všechno má své hranice. Někteří hráči však tyto hranice překračují a to může vést až k šikaně vůči nám. Poznáme to tak, že nám v situaci jednoduše není dobře, něco nám vadí a nejsme si jistí.

Jak se v kyberprostoru pohybovat?

Je dobré pachatele zablokovat (jakmile máte dostatek důkazů o jeho chování) a, dále už s ním nehrát ani nechatovat. Svým herním parťákům nikdy neprozrazujte svoji skutečnou identitu ani osobní údaje. Nikdy nesdělujte neznámým lidem na internetu své osobní údaje jako adresu, telefonní číslo, hesla nebo jakékoli informace o rodině. Také si chraňte své fotografie a videa, aby se nedostaly do rukou cizích lidí. Nemáte totiž žádnou kontrolu nad tím, co neznámý s obsahem udělá.

Nedomlouvejte si osobní setkání s lidmi, které znáte pouze z online her.

Na většině sociálních sítí i v herním prostředí je možné si nastavit soukromý profil a přidávat pouze známé osoby. Tak můžete mít alespoň trochu pod kontrolou, s kým trávíte svůj online čas. Protože neznámí lidé v online prostředí nemusí být těmi, kterými se být zdají.

Pozor na to, když jste v hraní moc dobří. Podvodníky lákají dobře vyvinuté herní postavy a placené herní účty. Čím lepší je vaše postava nebo účet, tím větší je šance, že si vás podvodník všimne. Obecně to platí pro hry s velkou a platící komunitou.

Je dobré mít na paměti, že jestliže vás někdo obtěžuje nebo vám vyhrožuje, můžete se svěřit rodičům nebo jinému dospělému, kterému důvěřujete.

Hrajte pouze hry, které jsou vhodné pro váš věk podle hodnocení PEGI.

PEGI (Pan European Games Information) je systém věkového hodnocení, jenž pomáhá určit, pro koho je hra vhodná.

Při hraní online her buďte slušní a respektujte ostatní hráče. Platí zde stejná pravidla slušného chování jako v případě, že komunikujete s někým tváří v tvář.

Digitální hygiena aneb Jak se z toho nezbláznit

Někdy můžete mít oprávněný pocit, že se toho v online světě děje příliš moc a že si potřebujete na chvíli odpočinout. Neznamená to, že telefon musíte hned hodit do koše, ale spíše si nastavit nějaké hranice a věnovat se i věcem v reálném čase a světě. Co například nějaká dobrá knížka nebo oblíbený komiks? Nebo si s kamarády zahrát nějakou deskovou hru? Možná, že už někteří z vás máte nastavený čas pro hraní, který jste si naplánovali společně s rodiči. Jen tak dál, pokračujte. I když se vám to zpočátku může zdát těžké, je to skvělá zkušenost, díky které lépe porozumíte svému vztahu k digitálním zařízením.

Kritické myšlení

Nevěřte všemu, co na internetu vidíte nebo čtete – ověřte si informace z více zdrojů. Buďte opatrní při klikání na neznámé odkazy nebo stahování souborů. Přemýšlejte (raději dvakrát), než něco napíšete nebo nasdílíte online – internet má dobrou paměť, pamatuje si totiž vše.

Ukázka chatu, který demonstruje různé formy kyberšikany v herním prostředí:

Player1: Hej noobe, zase jsi to pokazil!! Jsi k ničemu.

Player2: Promiň, snažím se to zlepšit...

Player1: Snažíš se? LOL. Měl bys tu hru odinstalovat, jsi totální loser.

Player3: @Player2 Všichni tě nenávidí. Nikdo s tebou nechce hrát.

Player2: To není pravda...

Player1: Haha, podívejte se na jeho profil. Ten loser má jen 10 hodin ve hře!

Player3: Wow, takový ubožák. Hele @Player2, pošli mi svůj účet, nebo tě nahlásím adminům za cheatování.

Player2: Ale já necheatuju!

Player1: Zmlkni už konečně. Nikdo tě tu nechce. Vypadni z naší hry!

Tato konverzace ukazuje několik forem kyberšikany. Dokážete některé z nich rozeznat?

Do několika málo vět se toho vejde opravdu velká spousta:

- ✓ verbální agrese a urážky,
- ✓ ponižování a zesměšňování,
- ✓ vyloučení z komunity,
- ✓ zneužívání osobních informací (herní statistiky),
- ✓ vyhrožování a vydírání,
- ✓ falešné obviňování.

Takové chování je zcela nepřijatelné. Protože i jedna jediná věta, která je třeba použita v zápalu hraní, může mít vážný dopad na to, jak se cítíme. Není to hezké, nelíbí se nám to, ubližuje nám to. Je důležité vědět, co dělat v případě, že se vyskytnete v podobné situaci. Je dobré znát možnosti blokování agresivních hráčů, nahlášení incidentu moderátorům hry nebo vyhledání podpory u přátel a rodiny.

Není vhodné sdělovat v chatu osobní údaje. Ukázka chatu:

CoolGamer123: Hej všichni, hledám nové kámoše do týmu!

SecretAgent007: Já bych se přidal. Odkud jsi?

CoolGamer123: Jsem z Prahy, je mi 14. A ty?

SecretAgent007: Taky Praha! Na jakou školu chodíš?

CoolGamer123: Na ZŠ Květnového vítězství na Chodově. A ty?

SecretAgent007: Wow, to je blízko! Jaké máš ID na instagramu?

CoolGamer123: @cool.gamer.petr, přidej si mě!

SecretAgent007: Jasně! Hele, nechceš se zítra potkat u školy? Mohl bych ti ukázat nějaké triky.

CoolGamer123: Jo, super! Můžu ve tři u hlavního vchodu. Budu mít modrou mikinu.

SecretAgent007: Perfektní, uvidíme se tam!

Tato konverzace sděluje několik osobních údajů. Během chvíle SecretAgent získává citlivé informace, jako je věk, konkrétní škola, uvedení bydliště. Navazuje ještě domluvení osobní schůzky s neznámou osobou.

Toto prozrazení údajů může vést ke zneužití osobních informací v reálném světě. Je proto důležité vzdělávat hráče v bezpečném chování a rizicích sdílení informací s neznámými lidmi.

Pomocné okruhy:

K čemu používáš počítač, mobil nebo třeba tablet?

Máš nějakou oblíbenou hru, kterou si rád/a zahraješ?

Hraní her tě baví, ale uvědomuješ si, proč tomu tak je? Zkus vyjmenovat alespoň tři důvody.

Pošli nám svoje trojrozměrné dílo nebo třeba povídku či komiks na téma kyberprostor / hraní her. Můžeš třeba nakreslit svoje oblíbené postavy z nějaké hry nebo napsat povídku, kde budou hrdinové z her vystupovat.

Dokážeš zapojit fantazii a nakreslit kyberprostor? Jak si ho představuješ?

Můžeš také zpracovat audiovizuální dílo třeba v podobě klipu nebo krátkého filmu.

Zdroj a více informací:

Desatero bezpečného hraní videoher pro děti

<https://www.dvojklík.cz/saferkidsonline/desatero-bezpecneho-hrani-videoher-pro-deti/>

Vzdělávací hry pro 1. stupeň ZŠ

<https://edu.ceskatelevize.cz/hry?stranka=2&stufen=1-stupen-zs>

Chytré hry pro nadané děti

<https://deti.mensa.cz/index.php?pg=tipy--hry--tablety-chytre-telefony>

Děti a mládež v kyberprostoru

<https://www.mediapodlupou.cz/lekce/deti-a-mladz-v-kyberprostoru>

Prostor vs. kyberprostor/linka bezpečí

<https://www.linkabezpeci.cz/-/prostor-vs-kyberprostor>

Hey Pug! Kyberbezpečnost pro děti jednoduše a hravě

<https://dvojklík.cz/tag/hey-pug/>

Bezpečný internet

<https://www.bezpecnyinternet.cz/cs/>

PEGI

<https://pegi.info/>

1. stupeň ZŠ

Mimořádné události

Co si představíš, když se řekne mimořádná událost?

Jaké události se tak nazývají?

Víš, co je prací integrovaného záchranného systému (IZS) při takových událostech?

Co si myslíš, že patří do evakuačního zavazadla?

Víš, jak se v takové situaci zachovat?

Mimořádné události jsou situace, které ovlivňují naše životy. Mohou mít vliv také na náš majetek nebo životní prostředí. Zpravidla přicházejí velmi nečekaně, s trochou štěstí se některé z nich dají alespoň částečně předpovědět. Je dobré vědět, jak se v nich zachovat. Většina mimořádných událostí se úzce pojí s prací záchranářů a je také potřeba zajistit hodně práce poté, co mimořádné situace pomínou. Většinou za sebou zanechají „pěknou paseku“ a chvíli trvá, než se vše navrátí zpět do původního stavu. Mimořádné situace mohou být způsobeny přírodními vlivy nebo člověkem.

Přírodní vlivy:

- ✓ povodně a záplavy,
- ✓ extrémní meteorologické jevy (vichřice, tornáda, silné bouřky),
- ✓ epidemie,
- ✓ dlouhodobá sucha,
- ✓ zemětřesení,
- ✓ sesuvy půdy,
- ✓ sněhové laviny a kalamity,
- ✓ sopečná činnost.

Způsobené člověkem:

- ✓ požáry způsobené lidskou činností,
- ✓ havárie v chemických provozech (úniky nebezpečných látek),
- ✓ dopravní nehody,
- ✓ teroristické útoky a války.

Při vzniku mimořádné události zasahuje integrovaný záchranný systém (IZS), který koordinuje záchranné a likvidační práce. Většinou se při mimořádných událostech činnost jeho základních složek (hasičů, policistů a zdravotníků) prolíná a doplňuje. ISZ je takový tým superhrdinů, kteří jsou vždy připraveni pomoci. Funguje tak jeden velký záchranný tým a každý ze záchranářů přesně ví, co má dělat. Zdravotnická záchranná služba aktivuje v případě potřeby traumatologický plán, který určuje postup podle počtu postižených osob. Záchranné a likvidační práce koordinuje velitel zásahu, který má rozsáhlé pravomoci. Může například nařídit evakuaci osob, omezit vstup na místo zásahu nebo vyzvat další subjekty k poskytnutí pomoci. Tito hrdinové trénují a připravují se i v době, kdy se nic neděje, aby byli vždy připraveni rychle zasáhnout.

Mimořádné události mohou vést k vyhlášení krizových stavů, jako je stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Vše je v závislosti na závažnosti situace.

Základní složky IZS:

Zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení mimořádných událostí, jejich vyhodnocení a neodkladný zásah. Jsou to:

- ✓ Hasičský záchranný sbor České republiky, tel. 150,
- ✓ jednotky dobrovolných hasičů,
- ✓ poskytovatelé zdravotnické záchranné služby, tel. 155,
- ✓ Policie České republiky, tel. 158.

Ostatní složky IZS:

Poskytují plánovanou pomoc na vyžádání při záchranných a likvidačních pracích). Jsou to např.:

- ✓ vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (např. Armáda ČR),
- ✓ obecní policie,
- ✓ ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (Vězeňská služba ČR, Celní správa ČR),
- ✓ ostatní záchranné sbory (Horská služba ČR, Vodní záchranná služba ČR),
- ✓ neziskové organizace a sdružení občanů (Český červený kříž, Asociace dobrovolných záchranářů ČR)
- ✓ a další.

Z rozborů mimořádných událostí různých druhů vyplývá, že často vzniká panika spolu s neznalostí toho, co dělat. Protože nás zpravidla zaskočí situace, kterou jsme ještě nikdy nezažili, a v tu chvíli je jen na nás, abychom neztráceli hlavu a snažili se udělat to nejlepší, co v danou chvíli dokážeme. Aby byly dopady mimořádných událostí co nejmenší, je zásadní prevence a připravenost. Je dobré se pořádkem v tomto ohledu vzdělávat a být tak připravenější na životní situace, které nás mohou potkat.

Jak se chovat při mimořádné události:

- ✓ Zachovej klid a poslouchej pokyny dospělých.
- ✓ Pamatuj si důležitá telefonní čísla: 112 (tísňová linka), 150 (hasiči), 155 (záchranná služba), 158 (policie).
- ✓ Pokud uslyšíš varovnou sirénu, schovej se do budovy a poslouchej rádio nebo televizi pro další instrukce.
- ✓ Připrav si evakuační zavazadlo s nejdůležitějšími věcmi pro případ, že bys musel/a rychle opustit domov.

Co by mělo obsahovat evakuační zavazadlo:

- ✓ vodu a trvanlivé potraviny,
- ✓ léky, které pravidelně užíváš,
- ✓ doklady a peníze,
- ✓ náhradní oblečení a obuv,
- ✓ hygienické potřeby,
- ✓ mobilní telefon s nabíječkou,
- ✓ přenosné rádio s náhradními bateriemi.

Prevence a připravenost:

- ✓ Nauč se základy první pomoci.
- ✓ Znej důležitá místa ve svém okolí, jako jsou únikové cesty a shromaždiště.
- ✓ Mluv s rodiči nebo učiteli o tom, co dělat v různých nebezpečných situacích. Neboj se zeptat ve chvíli, kdy ti něco není jasné. A pamatuj, že při mimořádné události je nejdůležitější ochránit život a zdraví. Majetek lze nahradit, život ne.

Povodně jsou jednou z nejčastějších mimořádných událostí v České republice. Příčiny povodní mají přírodní charakter a způsobuje je silný déšť, tání sněhu nebo zahrazení koryta ledovou bariérou. Někdy se mohou vyskytnout také zvláštní povodně, které jsou vyvolané např. protržením přehrady.

Sářino dobrodružství při povodni

Sára se probudila uprostřed noci. Venku právě zuřila pořádná bouře a déšť bubnoval na okna. Najednou uslyšela maminku, jak volá: „Rychle, musíme se evakuovat. Řeka už se vylila z břehů!“ Sára rychle vyskočila z postele a popadla svůj batoh. Věděla přesně, co dělat, ve škole se totiž učili o mimořádných událostech.

Do batohu rychle přihodila láhev s vodou, svačtinu, baterku, náhradní oblečení a oblíbeného plyšáka Muminka pro štěstí. Celá rodina pak společně i se psem pospíchala do auta. Cestou Sára viděla, jak voda rychle zaplavuje ulice. Hasiči už stavěli protipovodňové bariéry a pomáhali lidem dostat se v pořádku do bezpečí.

Sára společně s rodinou dojela do evakuačního centra v tělocvičně místní základní školy. Bylo tam v tu chvíli již hodně lidí, ale všichni si navzájem pomáhali. Sára rozdala svoji svačtinu mladším dětem a četla jim pohádky, aby se nebály.

Po třech dnech se mohli vrátit zpátky domů. I když byl jejich dům trochu poškozený, Sára byla šťastná, že jsou všichni v pořádku. Uvědomila si, jak je důležité být připravený na mimořádné události a pomáhat ostatním v nouzi.

Tento příběh ukazuje několik klíčových bodů o mimořádných událostech:

- ✓ důležitost připravenosti a evakuačního zavazadla,
- ✓ roli záchranných složek,
- ✓ význam evakuačních center,
- ✓ důležitost vzájemné pomoci v komunitě,
- ✓ emocionální aspekty mimořádných událostí.

Prožití mimořádné události může mít vliv i na naši psychiku. Můžeme být ve velkém stresu a mít obrovský strach o sebe i své blízké. V takové situaci je dobré si o svých pocitech nebo nepříjemných zážitcích popovídat s ostatními. A když to bude potřeba, tak i s lékařem. Na tom není nic špatného a může nám to pomoci.

Postupy, jak jednat, když udeří nějaká přírodní katastrofa, bychom se měli pořádkem učit. Možná znáte příběh dívky jménem Tilly Smithová, která byla se svojí rodinou na dovolené v Thajsku v roce 2004. Jednoho dne si na pláži povšimla velmi rychlého odlivu vody a podivně se vlnícího oceánu na horizontu. Dva týdny předtím na své hodině zeměpisu sledovala černobílé záběry tsunami na Havaji v roce 1946. Když pak z pláže pozorovala oceán, byly to stejné varovné signály. Upozornila tak rodiče na to, co se bude dít. Z počátku jí nechtěli uvěřit, ale její naléhání nepřestávalo, a tak tehdy desetiletá dívka přesvědčila rodiče, že je situace opravdu vážná a že hrozí nebezpečí. Ti pak informovali hotel a společně s dalšími sto lidmi se dostali do druhého patra hotelové budovy. Zachránili se.

Pomocné okruhy:

- Co by sis zabalil do evakuačního zavazadla na několik dní?
- Jak mohou hasiči pomáhat při povodních?
- Zažil/a jsi někdy mimořádnou událost?
- Co pro tebe konkrétně mimořádná událost znamená?
- Znáš všechna důležitá telefonní čísla pro přivolání pomoci?

Pošli nám svou malbu, kresbu, koláž nebo třeba básničku na téma mimořádné události. Můžeš zkusit namalovat balení batůžku s nejdůležitějšími věcmi pro evakuaci. Nebo hasiče či záchranáře, jak pomáhají lidem třeba při povodních. Nebo se ti bude chtít vytvořit komiks, kde strach a nejistotu můžeš vykreslit na postavách s velkýma očima. Nebo tam může být smutek z opuštění domova a odvaha a statečnost dětí, dospělých a superhrdinů, kteří při záchraně pomáhají.

Zdroj a více informací:

Mimořádné události

<https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html>

Informace pro osoby zasažené mimořádnou událostí

<https://policie.gov.cz/clanek/informace-pro-osoby-zasazene-mimoradnou-udalosti.aspx>

Chování při mimořádných událostech

<https://edu.ceskatelevize.cz/video/14961-chovani-pri-mimoradnych-udalostech>

Malý záchranář

<https://www.stream.cz/prvni-pomoc-pro-deti/serie/rizika-mimoradnych-udalosti-pro-deti>

Integrovaný záchranný systém

<https://hzscr.gov.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>

2. stupeň ZŠ

80. výročí konce druhé světové války

Co se ti vybaví jako první, když se řekne druhá světová válka?

Znáš nějaká jména politiků, která se pojí s touto válkou?

Jaké máte pocity, když slyšíte o válce?

Co si myslíte, že je nejtěžší pro lidi, kteří válku zažívají?

Vidíte nějaké paralely mezi událostmi druhé světové války a současnými konflikty ve světě, například na Ukrajině?

Druhá světová válka (1939–1945) byla globální konflikt, který zasáhl téměř celý svět. Začala invazí nacistického Německa do Polska a postupně se do ní zapojily desítky zemí. Na jedné straně stály státy Osy (Německo, Itálie, Japonsko) a na druhé Spojenci (Velká Británie, Sovětský svaz, Spojené státy americké a další). Byla to dosud nejničivější válka v historii lidstva, která si vyžádala více než 60 milionů obětí. Vyhladila dvě třetiny evropských Židů a ukázala, jak ničivé mohou být atomové bomby.

Důležité události druhé světové války:

- ✓ Druhá světová válka vypukla 1. září 1939, kdy nacistické Německo napadlo Polsko. Předcházela tomu politika expanze Adolfa Hitlera, který chtěl rozšířit německé území.
- ✓ Bitva o Británii: Letecká bitva mezi německou Luftwaffe a britským RAF, která zabránila německé invazi do Velké Británie.
- ✓ Napadení Sovětského svazu: Operace Barbarossa, zahájená 22. června 1941, která otevřela východní frontu.
- ✓ Útok na Pearl Harbor: Japonský útok na americkou námořní základnu 7. prosince 1941, který vedl ke vstupu USA do války.
- ✓ Bitva u Stalingradu: Klíčová bitva na východní frontě, která skončila porážkou německé armády 2. února 1943
- ✓ Vylodění v Normandii (Den D): Spojenecká invaze do okupované Evropy 6. června 1944.
- ✓ Kapitulace Německa 8. května 1945, která znamenala konec války v Evropě.
- ✓ Svržení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki v srpnu 1945, které vedlo ke kapitulaci Japonska a definitivnímu konci druhé světové války.

Česká perspektiva

Mnichovská dohoda 1938

Mnichovská dohoda je jedním z nejdůležitějších a zároveň nejsmutnějších momentů československé historie. Představte si, že Československo bylo jako dům, který si lidé postavili po první světové válce. Tento dům byl krásný a pevný, ale měl jedno slabé místo – v jeho okolí žila spousta sousedů, kteří si mysleli, že by měl patřit jim. Jedním z těchto sousedů bylo Německo, vedené Adolfem Hitlerem. Ten chtěl získat naše pohraničí, kterému se říkalo Sudety, záminkou bylo, že tam žilo hodně Němců.

V roce 1938 se čtyři velké státy – Německo, Itálie, Francie a Velká Británie – sešly na schůzce v Mnichově. Československo tam ale nepozvali! Tito „velcí sousedé“ se rozhodli, že ve snaze zabránit válce dají Hitlerovi to, co chce – naše pohraničí. Říkali tomu „politika appeasementu“, což znamená ustupování agresorovi v naději, že se uklidní. Ale jak už víme z pohádek i života, ustupovat zlu většinou nefunguje.

Po podpisu dohody muselo Československo odevzdat Sudety Německu. To znamenalo obrovskou ztrátu – přišli jsme o třetinu území a skoro 34 % obyvatelstva. Češi z pohraničí museli opustit své domovy a utíkat do vnitrozemí. Bylo to těžké období plné strachu a nejistoty.

Mnichovská dohoda se často nazývá „mnichovská zrada“, protože naši spojenci (Francie a Británie) nás nechali na holičkách. Přestože chtěli zabránit válce, Hitler se nezastavil – o rok později začala druhá světová válka.

Další důležitá témata: Protektorát Čechy a Morava, Operace Anthropoid a následná heydrichiáda, Pražské povstání a osvobození Československa).

Kdo byl Adolf Hitler?

Byl jednou z nejkontroverznějších a nejtemnějších postav 20. století. Narodil se 20. dubna 1889 v rakouském městě Braunau am Inn a zemřel 30. dubna 1945 v Berlíně. Většinu svého života zasvětil politice, která přinesla světu obrovské utrpení.

Po první světové válce se připojil k malé politické straně, kterou přetvořil v nacistickou stranu (NSDAP). Díky svým řečnickým schopnostem a populismu získal velkou podporu. V roce 1933 se stal německým kancléřem a brzy převzal absolutní moc jako diktátor. Myslel si, že někteří lidé jsou lepší než jiní, a to jen kvůli tomu, jak vypadají nebo odkud pocházejí. Jeho agresivní politika vedla k rozpoutání druhé světové války. Zpočátku Německo dosahovalo úspěchů, ale nakonec utrpělo drtivou porážku.

Adolf Hitler bude už navždy symbolem toho, jak nebezpečné mohou být nenávistné ideologie a zneužití moci. Jeho vláda ukazuje, jak snadno mohou extremistické myšlenky vést k obrovskému utrpení. Připomenutím těchto okamžiků se učíme, jaké hrozby přináší nenávist, rasismus a totalitní režimy.

Důsledky druhé světové války

Obrovské ztráty na životech: druhá světová válka měla obrovský dopad na životy lidí po celém světě. Miliony lidí zemřely nejen v bojích, ale i v koncentračních táborech a při bombardování měst. Mnoho dětí přišlo o své rodiče a domovy. Je důležité zdůraznit, že válka způsobila utrpení lidem všech národností a sociálních skupin.

Holokaust: systematické vyvražďování Židů nacistickým režimem. Během této genocidy bylo zavražděno přibližně šest milionů Židů (včetně 1,5 milionu dětí). Nacisté také pronásledovali další skupiny, jako Romy, osoby s postižením, homosexuály a politické odpůrce.

Změna politické mapy světa: po válce došlo k významným změnám hranic států. Některé země se rozdělily, jiné ztratily část svého území. Například Československo přišlo o Podkarpatskou Rus.

Studená válka: Evropa se rozdělila na dva bloky – západní, pod vlivem USA, a východní, pod vlivem Sovětského svazu. Toto rozdělení vedlo k období známému jako studená válka.

Vznik OSN: aby se zabránilo dalším válkám, vznikla Organizace spojených národů (OSN), která měla podporovat mír a spolupráci mezi státy.

Ekonomické dopady: mnoho zemí bylo po válce zničeno a muselo se znovu vybudovat. To vedlo k velkému hospodářskému rozvoji v následujících desetiletích, zejména v západní Evropě a Japonsku.

Technologický pokrok: válka paradoxně přinesla i rychlý rozvoj technologií. Vznikly nové vynálezy, které později našly využití v běžném životě, například radar nebo počítače.

Příběh Anny Frankové

Židovská dívka Anna Franková se narodila v Německu v roce 1929. Když jí bylo 13 let, musela se s rodinou ukrýt před nacisty. Anna, její rodiče, sestra a čtyři další lidé se dva roky skrývali v tajném úkrytu v zadní části domu v Amsterdamu. Během této doby si Anna psala deník, ve kterém zaznamenávala své myšlenky, pocity a každodenní život v úkrytu. V deníku popisovala, jak se cítila osamělá, jak vycházela s ostatními lidmi v úkrytu, a také své sny a naděje do budoucna. I přes těžkou situaci nepřestávala snít o lepším světě a věřila, že každý člověk může přispět k jeho zlepšení.

Bohužel, v srpnu 1944 byli obyvatelé úkrytu objeveni a zatčeni. Anna byla poslána do koncentračního tábora, kde v roce 1945 zemřela. Bylo jí pouhých 15 let.

Po válce Annin otec, jediný přeživší z rodiny, našel její deník a rozhodl se ho vydat. Díky tomu se Annin příběh stal známým po celém světě a její deník čtou dodnes miliony lidí.

Annin příběh nám připomíná, jak důležité je bojovat proti nespravedlnosti a diskriminaci. Ukazuje nám také sílu lidského ducha a hodnotu naděje i v těch nejtěžších časech.

Jak válka ovlivňuje životy:

Válka zasahuje do všech aspektů života jednotlivců i společností a její důsledky mohou přetrvávat po generace.

Ztráta domova: Mnoho lidí musí opustit své domovy, například kvůli bombardování nebo bojům.

Nedostatek jídla: Válka často vede k hladu a podvýživě.

Nemoci: Špatné podmínky způsobují šíření nemocí.

Rozdělení rodin: Členové rodiny mohou být od sebe odděleni.

Psychické problémy: Strach a stres z války mohou mít dlouhodobé následky.

Ztráta vzdělání: Školy bývají zavřené nebo zničené.

Ekonomické potíže: Lidé přicházejí o práci a úspory.

Druhá světová válka nám připomíná, že svoboda a mír nejsou samozřejmostí. O tyto věci je potřeba pečovat a chránit je, abychom předešli utrpení, které válka přináší obyčejným lidem. Mnoho lidí tehdy bojovalo a obětovalo své životy za hodnoty, jako je svoboda a lidská důstojnost. Tyto hodnoty bychom měli chránit i dnes.

Mnoho problémů dnešního světa má kořeny ve druhé světové válce – od mezinárodních vztahů až po boj proti extremismu. Připomínání této doby nás učí být ostražití vůči nenávisti a nesnášenlivosti v současnosti.

Jak udržet mír:

- ✓ Komunikace a porozumění mezi národy
- ✓ Řešení konfliktů mírovou cestou
- ✓ Vzdělávání o důsledcích války
- ✓ Spolupráce mezi zeměmi na společných cílech

Co myslíš, že je na válce nejhorší?

Můžeš vytvořit kresbu, malbu, komiks nebo třeba krátký film či divadelní představení, které vyjádří tvůj pohled na toto téma. Teď je řada na tobě! Pamatuj, žádný nápad není špatný a tvoje fantazie je nekonečná. Vytvoř něco jedinečného.

Pomocné okruhy:

Co je podle tebe nejdůležitější pro udržení míru ve světě?

Proč je důležité si připomínat druhou světovou válku? Jaké ponaučení si z ní můžeme vzít?

Jak myslíš, že se válka dokáže podepsat na obyčejných lidech?

Zdroj a více informací:

Druhá světová válka

<https://edu.ceskatelevize.cz/okruh/druha-svetova-valka>

<https://osn.cz/osmdesat-let-po-skonceni-holocaustu-zustava-antisemitismus-stale-mezi-nami-ziveny-stejnou-lzi-a-nenavisti-jez-vedla-k-nacisticke-genocide/>

Mnichovská dohoda

<https://www.pametnaroda.cz/cs/mnichovska-dohoda-2>

Ústav pro studium totalitních režimů

<https://www.ustrcr.cz/>

Válka a já

<https://decko.ceskatelevize.cz/valka-a-ja>

Holocaust

<https://www.myjsmetonevzdali.cz/temata/konec-ceskoslovenska-a-druha-svetova-valka/holocaust/>

Nejdůležitější události 2. světové války

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/14592447767-nejdulezitejsi-udalosti-2-svetove-valky-v-barve/>

2. stupeň ZŠ

Kyberšikana

Víte, co je to kyberšikana?

Jak byste ji vlastními slovy definovali?

Jak se liší od běžné šikany?

Setkali jste se někdy s kyberšikanou? A víte, jak se před ní chránit?

Kyberšikana je forma šikany, která se odehrává v online prostředí. Útočník k ní využívá internet, mobilní telefony a další moderní technologie. Setkat se s ní můžete na sociálních sítích v e-mailu a dalších aplikacích, jako je Messenger, WhatsApp, Discord, Snapchat, TikTok a další. Na rozdíl od běžné šikany může kyberšikana probíhat kdykoliv a kdekoliv – i když jste doma ve svém pokoji v relativním bezpečí. Útočník často jedná anonymně, takže oběť neví, kdo ji šikanuje. Většinou se pachatel ukrývá za přezdívku nebo jiným neurčitým označením.

Důvodem kyberšikany je chuť druhého zesměšnit nebo urazit. Útočník může být naladěný úmyslně ubližovat, vydírat a nutit k chování, které je vám nepříjemné. Jednou z nejčastějších pohnutek je pomsta, dalšími může být nuda, nedostatek empatie nebo skupinový tlak. Jsou i situace, kdy je kyberšikana myšlena z počátku jen jako žert, ale bohužel se to nějak vymkne kontrole. Někdy může být složité rozlišit, kde je hranice mezi škádlením a šikanou. Ale ruku na srdce, jestliže svého kamaráda škádlím, očekávám, že to bude legrace i pro něj.

Útoky zpravidla nebývají jednorázovou záležitostí, ale často se opakují. Útočit může jednotlivec nebo celá skupinka. Mohou to být i tvoji spolužáci, se kterými se vidáš již pár let každý den ve třídě nebo chodíte na stejnou školu. Kyberšikana má tendenci podobně jako šikana zesilovat. To znamená, že jsou útoky častější, více a více nepříjemné a výrazně zasahující do života. Anonymita virtuálního prostředí jako by všem dávala

křídla. Smazává rozdíly mezi lidmi. Ať už je to věk, pohlaví, sociální postavení, fyzické dispozice nebo odvaha zaútočit. Ve virtuálním prostředí si často lidé dovolí více, než by si troufli přímo v reálném světě tvář v tvář. Původcem šikany se tak může stát prakticky kdokoli, kdo ovládá komunikační technologie.

Příklad kyberšikany

Třináctiletá Anička si založila profil na instagramu. Začala tam sdílet své fotky a získávat nové sledující. Jednoho dne jí přišla zpráva od neznámého účtu: „Ty jsi ale ošklivá tlustá kráva! Měla by ses stydět ukazovat na internetu.“ Anička byla v šoku a bylo jí do pláče. Další den ve škole zjistila, že někdo vytvořil falešný profil s její fotkou a píše jejím jménem ostatním spolužákům sprosté věci. Všichni se jí začali vyhýbat. Anička se bála říct to rodičům nebo učitelům. Cítila se sama a bezmocná. Nakonec se svěřila své nejlepší kamarádce. Ta ji přesvědčila, aby to řekla rodičům. S jejich pomocí Anička nahlásila falešný profil na instagramu, zablokovala útočníka a změnila si heslo. Ve škole vše vysvětlila spolužákům a učitelům. Ti jí pomohli situaci vyřešit a podpořili ji.

Star Wars Kid

Za první mediálně známý případ kyberšikany je považován případ známý jako „Star Wars Kid“ z roku 2003. Ghyslain Raza, kanadský student, si natočil video, ve kterém napodoboval bojovou scénu z filmu Hvězdné války. Toto video se následně dostalo do rukou jeho spolužáků, kteří ho bez jeho svolení zveřejnili na internetu. Video se šířilo velmi rychle po celém světě a stalo se virálním, získalo stovky milionů zhlédnutí. V roce 2006 bylo označeno za nejoblíbenější video na světě a vznikaly zesměšňující koláže a parodie. Ghyslainova postava se dokonce objevila na poštovních známkách. Chlapec však utrpěl těžký psychický otřes a musel podstoupit dlouhodobé psychiatrické léčení. Nicméně se mu pak podařilo úspěšně vystudovat právo na univerzitě v Montrealu.

Kyberšikana může mít různé podoby:

- ✓ posílání urážlivých a výhrůžných zpráv přes sociální sítě, e-mail nebo SMS,
- ✓ zveřejňování ponižujících fotografií nebo videí,
- ✓ vytváření falešných profilů na sociálních sítích,
- ✓ vyloučení z online skupiny,
- ✓ krádež identity (někdo se vydává za tebe).

Jak se proti kyberšikaně bránit:

Zachovej klid a nejednej ukvapeně. Není dobré nadávat těm, kdo ti ubližují, a snažit se věci oplatit.

Neodpovídej tedy nijak na urážlivé zprávy.

Ušchovej veškeré důkazy (esemesky, zprávy z chatu, ponižující fotografie). Vše se může pro odhalení útočnicka hodit.

Ukonči komunikaci s pachatelem a dej mu najevo, že se ti nelíbí, co dělá. Pokud budeš reagovat, bude reagovat i on/ona.

V případě, že máš uschovány všechny důkazy o útoku na svou osobu, si zablokuj útočnicka. Snaž se zablokovat i obsah, který o tobě pachatel šíří.

Můžeš se pokusit zjistit, kdo je pachatel. Třeba pomocí okruhu jeho přátel na facebooku. Pozor ale, ať neohrožíš sebe.

Ukaž zprávy rodičům nebo učitelům. Čím dříve situaci oznámíš, tím dříve může být vyřešena.

Změň si hesla ke svým účtům

Nikdy nesdílej své osobní údaje online

Buď opatrný, s kým se bavíš na internetu

Neměj strach kontaktovat specialisty.

Varovné signály, které mohou kyberšikanu odhalit:

- ✓ stavy smutku, úzkosti zdánlivě bez příčiny,
- ✓ náhlá zamlklost nebo únik od vlastního světa (např. online hry),
- ✓ nervozita nebo nejistota při čtení e-mailů nebo SMS zpráv,
- ✓ časté změny nálad a chování,
- ✓ změny ve vztahu k technologiím,
- ✓ problémy ve škole,
- ✓ stranění se rodiny a přátel,
- ✓ ztráta zájmu o dříve oblíbené aktivity.

Pamatuj si, že kyberšikana není tvoje vina! Pokud se s ní setkáš,

řekni o tom dospělému, kterému důvěřuješ.

Společně můžete situaci vyřešit.

Kyberšikana je druh agrese a není v pořádku.

Kyberšikana bolí.

Pachatelé si často vůbec neuvědomují, kolik trápení svým chováním způsobují – internet neumí přenášet všechny pocity. To, jak moc se oběť trápí, pláče, nemůže v noci spát a na nic se soustředit – to všechno může mít dalekosáhlé následky. Kdyby pachatelé alespoň částečně cítili to, co oběti prožívají, snad by pochopili, jak bolestivé takové jednání je.

Je dobré si pamatovat, že za své chování neseme vždy odpovědnost.

Existuje mnoho organizací, které ti mohou – jestliže jsi obětí kyberšikany – s jejím řešením pomoci. Jako první zkus ale svůj problém sdělit rodičům nebo učitelům. Pokud se potřebuješ anonymně svěřit, můžeš využít:

Linku bezpečí – www.linkabezpeci.cz

Dětské krizové centrum – www.dkc.cz

Pomocné okruhy:

Znáš někoho, kdo se setkal s kyberšikanou?

Jak bys pomohl kamarádovi, který je obětí kyberšikany?

Jaká pravidla bezpečného chování na internetu dodržíš ty?

Napadá tě nějaký příklad kyberšikany?

Nakresli obrázek nebo vytvoř plakát, který bude varovat před nebezpečím kyberšikany. Můžeš také napsat příběh o tom, jak někdo kyberšikanu překonal, nebo natočit krátké video s radami, jak se před kyberšikanou chránit.

Zdroj a více informací:

Kyberakademie

<https://prevencekriminality.cz/vychazi-kyberakademie-pro-pracovniky-obci-obecnich-policii-a-dalsi-cilove-skupiny-ve-skolnim-prostredi/>

Rizika kyberprostoru

https://www.ditekrize.cz/app/uploads/2019/10/brozura_prezentace.pdf

E-bezpečí

<https://www.e-bezpeci.cz/>

Internetem bezpečně/ kyberšikana

<https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/rizika-online-komunikace/kybersikana/>

Kyberšikana

<https://www.eset.com/cz/slovník/co-je-kybersikana-cyberbullying/>

